

Guvernul României

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU ACHIZIȚII
PUBLICE**

Aprilie 2020

Gestionarea de către
autoritățile/entitățile contractante a
solicitărilor de clarificări și a
răspunsurilor asociate acestora în
cadrul procedurilor de atribuire

CUPRINS

Introducere	Pag. 3
I. Solicitățile de clarificări – considerații generale	Pag. 3
II. Solicitarea de clarificări de către potențialii ofertanți la conținutul documentației de atribuire	Pag. 6
II.1 Cum ne pregătim de interacțiunea cu operatorii economici?	Pag. 7
II.2 Cum recomandăm să fie răspunsul autorității/entității contractante?	Pag. 8
II.3 Măsuri corespunzătoare gestionării eficiente a răspunsurilor la clarificări	Pag. 10
III. Solicitățile de clarificări la conținutul ofertelor și a documentelor însoțitoare	Pag. 10
III.1 etapa de verificare a garanției de participare	Pag. 14
III.2 etapa de analiză a conținutului DUAE	Pag. 15
III.3 etapa de evaluare a propunerilor tehnice	Pag. 15
III.4 etapa de evaluare a propunerilor financiare	Pag. 18
III.5 etapa de evaluare a documentelor în scopul verificării cerințelor din DUAE	Pag. 22
IV. Concluzii	Pag. 25

Nota autorului :

Îndrumările cuprinse în acest instrument operațional trebuie înțelese ca fiind aplicabile procedurilor derulate conform prevederilor :

- Legii nr.98/2016 privind achizițiile publice

- Legii nr.99/2016 privind achizițiile sectoriale

- Legii nr.100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii

Pentru ușurința parcurgerii textului este utilizată sintagma "achiziții publice" care va înțelegea ca fiind valabilă în contextul celor trei acte normative menționate mai sus

Introducere

Prezentul document a fost elaborat cu intenția de a deveni un instrument de bună practică în domeniul achizițiilor, pe segmentul în care se regăsesc cele mai multe greșeli, respectiv cel al perioadelor referitoare la solicitările de clarificări, întrucât cuprinde informații utile pentru gestionarea acestora și recomandări pentru evitarea disfuncționalităților care pot apărea în timpul acestor perioade, fiind adresat în special persoanelor implicate în organizarea procedurilor și atribuirea contractelor/acordurilor cadru aferente proceselor de achiziție publică.

Necesitatea existenței unui astfel de instrument metodologic derivă din faptul că în activitatea de control ex-ante a proceselor de atribuire precum și a celei de monitorizare și supervizare sistem, au fost identificate numeroase denaturări ale competiției cauzate de nesolicitarea sau solicitarea și interpretarea eronată a clarificărilor.

Sperăm ca acest material să-și demonstreze utilitatea în rândul autorității/entității contractante, iar aplicarea în practică a îndrumărilor legate de asigurarea coerenței acțiunilor din procesul de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru, să contribuie la reducerea numărului de contestații depuse.

I. Solicitățile de clarificări – considerații generale

În vederea atribuirii contractelor de achiziții publice, autoritățile /entitățile contractante în demersurile lor, trebuie să realizeze, stabilească și să asigure pe parcursul etapelor procesului de achiziție, o comunicare și un mod de interacțiune cu operatorii economici, în special în etapele de derulare a procedurii de atribuire a contractului/acordului-cadru, dar și în cea de reluare a competiției, în cazul acordurilor cadru încheiate cu mai mulți operatori economici.

Această interacțiune, se realizează conform prevederilor legale în domeniul achizițiilor publice, prin intermediul clarificărilor formulate de către:

- **Operatorii economici** - potențiali ofertanți, de la momentul publicării în SEAP a anunțurilor și a documentațiilor de atribuire până la termenul stabilit în anunț de către **autoritatea/entitatea contractantă**;
- **Comisia de evaluare** de la momentul deschiderii/ vizualizării ofertelor până la momentul stabilirii ofertei/ofertelor câștigătoare, **către ofertanți**, pe parcursul evaluării ofertelor depuse.

Ținând cont de faptul că în etapa de planificare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică în care se culeg, se analizează informații și se stabilesc cerințele specifice documentelor ce vor face parte din viitoarele documentații de atribuire, sunt angrenate mai multe persoane cu pregătire profesională diferită, atât ca nivel al cunoștințelor și experienței deținute în domeniul achizițiilor publice cât și în domeniul obiectului viitorului contract, dar și colaboratori externi, pe acest traseu de la proiect la varianta finală

aprobată a documentației, pot rezulta neconcordanțe/necorelări. Ulterior, acestea pot face obiectul solicitărilor de clarificări din partea operatorilor economici interesați de procedura de atribuire.

În egală măsură, și ofertele depuse în cadrul procedurilor de atribuire, generează situații în care devin necesare solicitări de clarificare din partea membrilor comisiilor de evaluare.

Interacțiunea dintre operatorii economici și autoritățile/entitățile contractante se realizează astfel:

- obligatoriu, prin intermediul mijloacelor electronice puse la dispoziție de SEAP;
- prin excepție, prin alte mijloace de comunicare, atunci când utilizarea mijloacelor electronice pentru derularea procedurii de atribuire nu este posibilă din motive tehnice imputabile operatorului SEAP.

Există și cazuri când autoritatea contractantă/entitatea contractantă formulează **clarificări din oficiu**, până la momentul depunerii ofertelor, prin care se pot **modifica/completa** anumite părți ale documentației de atribuire pentru a corela anumite informații, date sau documente necesare pentru a fi însușite și înțelese de ofertanți la elaborarea viitoarelor oferte. Aceste clarificări pot fi minore sau majore, acestea din urmă, necesitând și transmiterea unei erate la anunțul de participare publicat inițial în SEAP, conform prevederilor art. 55 din Anexa la HG nr. 395/2016.

Nu trebuie neglijat și faptul că unele clarificări, modificări, completări și/sau eliminări de informații pot surveni ca urmare a obligației de punere în aplicare a unei decizii a Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor/Instanță.

Oricare ar fi motivațiile autorității/entității contractante, care, prin intermediul clarificărilor și/sau eratelor generează modificări, completări la conținutul documentației de atribuire, reținem că acestea trebuie aduse la cunoștința tuturor operatorilor economici potențiali ofertanți în procedura de atribuire. Dacă este cazul, autoritatea contractantă va majora termenul acordat inițial la publicarea anunțului de participare, proporțional cu nivelul de complexitate al modificărilor aduse documentației de atribuire, pentru a le asigura potențialilor ofertanți o perioadă suficientă elaborării ofertelor.

În tabelul de mai jos se regăsesc într-o prezentare sintetică principalele coordonate ale interacțiunii dintre operatorii economici și autoritățile/entitățile contractante cu privire la solicitarea de clarificări:

Nr crt.	Partea care formulează solicitarea de clarificări	Când se formulează solicitările de clarificări	Cum se transmite	Obiectul clarificărilor	Cine participă la formularea răspunsului la solicitarea de clarificări	Termenul de răspuns	Cine semnează răspunsurile de clarificări
1	Operatorul economic-potențial ofertant/candidat	De la momentul publicării documentației de atribuire, până la termenul limită stabilit prin anunțul de participare din SEAP	Prin SEAP -document atașat cu semnătură electronică; -prin inserarea solicitărilor în secțiunea dedicată	Diverse neclarități identificate în conținutul Documentației de atribuire	Raportat la obiectul achiziției -personalul cu atribuții în domeniul achizițiilor publice, -personalul specializat tehnic, economic, juridic, IT, experții cooptați/	Autoritatea/entitatea contractantă stabilește unul sau două termene de răspuns prin anunțul de participare	De regulă, reprezentantul legal sau conducătorul compartimentului intern specializat care coordonează activitatea de achiziții publice a autorității

					consultanți (servicii auxiliare)		/entității contractante
2	Comisia de evaluare (membrii cu drept de vot din cadrul Comisiei de evaluare)	De la momentul vizualizării /deschiderii ofertelor până la întocmirea și aprobarea raportului procedurii	Prin SEAP -document atașat cu semnătură electronică; -prin inserarea solicitărilor în secțiunea dedicată - prin email, fax în cazul procedurilor desfășurate offline	- Diverse neconformități / necorelări/ erori identificate în documentele ofertei, în raport cu cerințele documentației; - Depunerea de documente suplimentare în susținerea informațiilor prezentate inițial.	Operatorul economic – oferant/candidat	Autoritatea/ entitatea contractantă stabilește termenul de răspuns în cadrul fiecărei solicitări de clarificări	Operatorul economic – oferant/candidat

Principii cheie care guvernează interacțiunea dintre autoritățile/entitățile contractante și ofertanți:

- **Nediscriminare:** orice discriminare a ofertanților pe motiv de naționalitate este interzisă iar ofertanții din alte state membre nu trebuie să fie discriminați în favoarea ofertanților naționali;
 - **Tratament egal:** toate ofertele prezentate până la expirarea termenului limită stabilit trebuie să fie tratate în mod echitabil. Ele trebuie evaluate în baza aceluiași clauze, condiții și cerințe stabilite în documentația de atribuire și prin aplicarea aceluiași criteriu de atribuire preanunțat;
 - **Transparență:** pentru o monitorizare ulterioară, înregistrările detaliate (în mod obișnuit sub formă de rapoarte și procese verbale ale ședințelor) ale tuturor acțiunilor întreprinse de către comisia de evaluare trebuie păstrate; Toate deciziile adoptate trebuie să fie justificate și documentate în mod suficient, prevenind astfel orice comportament discriminatoriu;
 - **Proportionalitate :** toate solicitările de clarificări să corespundă cerințelor din documentația de atribuire, respectiv acestea nu trebuie să cuprindă clarificări cu privire la aspecte care nu sunt relevante pentru obiectul contractului/acordului-cadru.
 - **Integritate și confidențialitate¹:** prin garantarea integrității și confidențialității datelor recepționate în cadrul procedurii de atribuire, se înțelege faptul că:
 - pe de-o parte, dispozitivele electronice, prin caracteristicile tehnice pe care le dețin sau prin procedurile specifice utilizate, permit accesul la datele transmise numai persoanelor autorizate și numai după data limită de depunere a ofertelor/solicitărilor de participare;
- și pe de altă parte,

¹ Potrivit prevederilor art.57 din Legea nr.98/2016 cu modificările și completările ulterioare, informațiile indicate de operatorii economici ca fiind confidențiale, inclusiv secrete tehnice sau comerciale și elementele confidențiale ale ofertelor, trebuie să fie însoțite de dovada care le conferă caracterul de confidențialitate, în caz contrar, nefiind aplicabile măsurile în vederea protejării caracterului confidențial al informațiilor pe care aceasta le pune la dispoziție pe durata întregii proceduri de atribuire.

➤ în procesul de evaluare a ofertelor, comisia de evaluare nu are dreptul de a dezvălui informațiile transmise de operatorii economici indicate de aceștia ca fiind confidențiale, inclusiv secrete tehnice sau comerciale și elementele confidențiale ale ofertelor.

Note:

*Precizăm că prin **OUG nr.25/2019** a fost transpusă **Directiva 2016/943** privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate (secrete comerciale) împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale.*

*Definiția **secretului comercial** o regăsim în **Legea nr.11/1991 privind combaterea concurenței neloiale**, astfel cum a fost modificat prin **OUG nr.25/2019**. Tot în cuprinsul acestei legi se pot regăsi, clasificate pe legi speciale, protecția mărcilor, desenelor, brevetelor de invenții, ș.a., astfel:*

Legea nr.84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice;

Legea nr.129/1992 privind protecția desenelor și modelelor;

Legea nr.64/1991 privind brevetele de invenții;

Legea nr.16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare.

*Referitor la modificările aduse art. 57 (4) din **Legea nr.98/2016** prin **OUG nr.23/2020**, în contextul prevederilor **art. 11 din OUG nr.25/2019**, putem identifica de ce natură sunt probele ce trebuie furnizate de deținătorul secretului comercial, unei instanțe pentru a o convinge, în cazul în care acesta solicită măsuri provizorii și asigurătorii împotriva presupusului autor al încălcării secretului comercial.*

II. Solicitarea de clarificări de către potențialii ofertanți la conținutul documentației de atribuire

Potrivit prevederilor legislative, autoritatea /entitatea contractantă **are obligația** de a elabora documentația de atribuire care conține toate informațiile necesare pentru a asigura operatorilor economici o informare completă, corectă și explicită cu privire la cerințele achiziției, obiectul contractului și modul de desfășurare a procedurii de atribuire.

Ce presupune în fapt această obligație?

În primul rând, structurarea documentației de atribuire conform reglementărilor precizate la **art. 20** din Anexa la **HG nr.395/2016** cu includerea în ansamblul documentelor, a informațiilor generale și specifice referitoare la desfășurarea procedurii, regulile privind participarea, cerințele pe care trebuie să le îndeplinească operatorii economici, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească oferta, formalitățile care trebuie urmate pentru depunerea acesteia cât și termenii derulării contractului/acordului-cadru ce urmează a fi atribuit/încheiat.

În al doilea rând, asigurarea că documentația de atribuire este guvernată de principiile nediscriminării, transparenței, tratamentului egal, recunoașterii reciproce și proporționalității.

Prin modul în care este elaborată documentația de atribuire, autoritatea/entitatea contractantă își asumă răspunderea cu privire la derularea întregului proces de atribuire, a rezultatului acestuia precum și a îndeplinirii obiectivului stabilit!

Cadrul legal în domeniul achizițiilor publice stipulează că orice operator economic interesat are dreptul de a solicita clarificări sau informații suplimentare în legătură cu documentația de atribuire în termenul/termenele limită stabilit(e) de autoritatea/entitatea contractantă în anunțul de participare/simplificat/de concurs.

Pornind de la definiția acordată termenului „clarificare” ca fiind „un proces prin care ceva devine mai ușor de înțeles” coroborată cu dreptul operatorului economic de a solicita clarificări, conferit de cadrul legal, o solicitare de clarificări poate să conțină una sau mai multe întrebări, însă nu întotdeauna acestea sunt formulate pe „înțelesul” celui care poate oferi lămuriri.

În practică, solicitările de clarificări la documentația de atribuire, pot lua forma unor:

1. Întrebări privind lămuriri/explicitări ale anumitor necorelări/inadvertențe existente la nivelul documentațiilor de atribuire. **Răspunsurile la aceste întrebări nu conduc la modificări substanțiale**, întrucât privesc:

- a) informații/ date menționate, în mod eronat, în cadrul unor secțiuni din anunț față de cele precizate în caietul de sarcini/formulare de ofertă (preț, cantități, standarde) și/sau în formularele suport pentru cerințele de carificare, factorii de evaluare, etc;
- b) omiterea/dublarea de specificații tehnice (cantități, avize, standarde, etc.);
- c) instrucțiunile pentru ofertanți (modul de prezentare a ofertei, structura propunerii financiare, garanții, etc.);
- d) aspecte de natură juridică (clauzele proiectului de contract/acordul-cadru).

2. Solicități de modificare/eliminare a conținutului unor părți din documentația de atribuire, respectiv a unor criterii de calificare și selecție deja publicate, factori de evaluare, clauze contractuale, formulare. **Răspunsurile la aceste întrebări nu trebuie să conducă la modificări substanțiale ale informațiilor deja publicate.**

II.1. Cum ne pregătim de interacțiunea cu operatorii economici?

Potrivit dispozițiilor legale, autoritatea/entitatea contractantă are obligația de a stabili, prin anunțul de participare/simplificat/de concurs, **unul sau a două termene-limită** în care va răspunde în mod clar și complet tuturor solicitărilor de clarificări transmise de către operatorii economici.

Așa cum este reglementat prin lege, autoritatea/entitatea contractantă trebuie să asigure **o corelare între termenul/termenele finale de răspuns și termenul limită până la care operatorii economici pot solicita clarificări** cu privire la conținutul documentației de atribuire. Scopul este acela de a acorda, **pe de o parte**, operatorilor economici un timp rezonabil pentru studierea/aprofundarea documentelor achiziției și formularea de întrebări adecvate în funcție de specificul și complexitatea obiectului achiziției, iar **pe de altă parte**, de a-și alocă o perioadă optimă, necesară elaborării în mod consolidat a răspunsului/răspunsurilor la solicitările de clarificări și transmiterii acestora în SEAP.

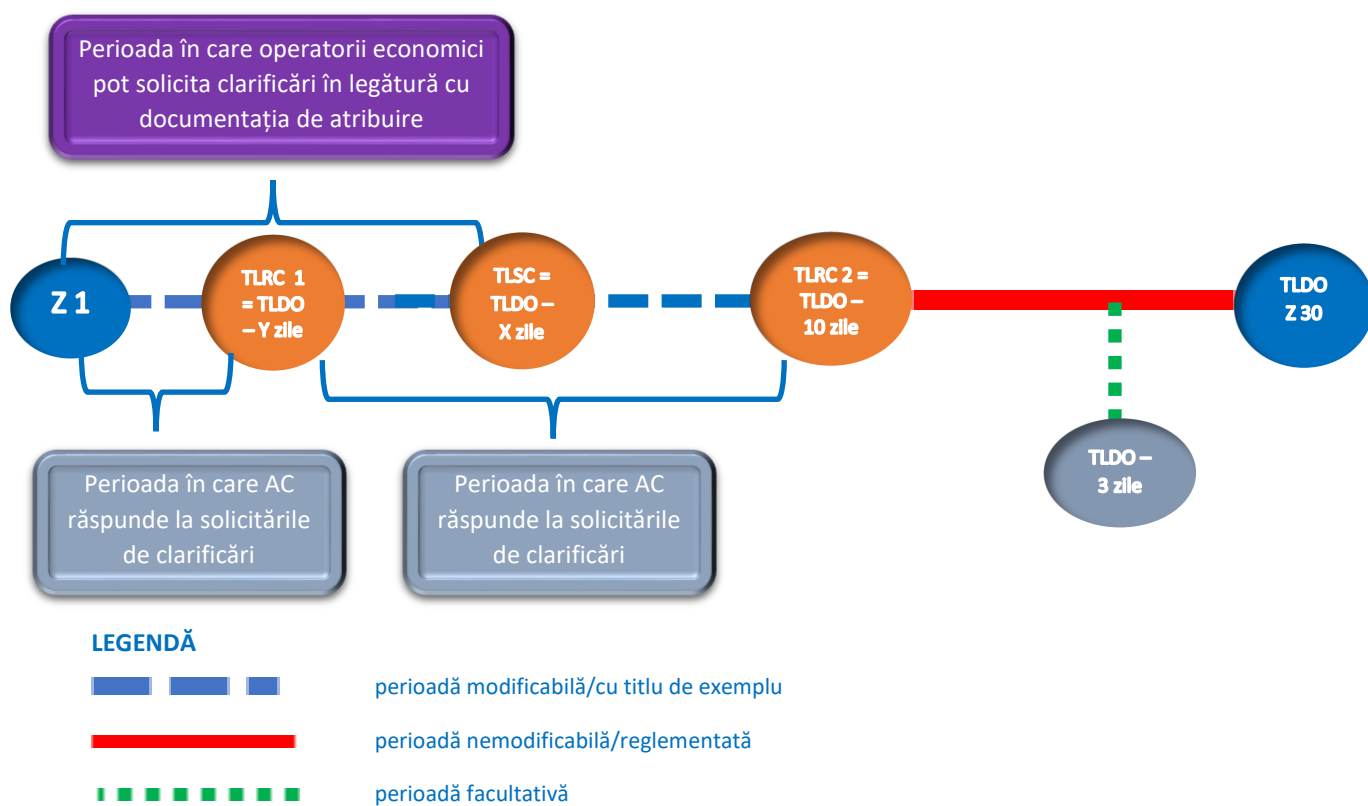
Prin urmare, autoritatea/entitatea contractantă are la dispoziție un intervalul de timp în care va pregăti răspunsurile la solicitările de clarificări, care se scurge de la data/datele la care se încheie termenul limită de transmitere a solicitărilor de clarificări de către operatorii economici până la data limită obligatoriu de respectat de către autoritate/entitate, cu privire la transmiterea clarificărilor în SEAP, **urmând ca răspunsurile să fie încărcate și publicate în mod consolidat în Sistemul Electronic de Achiziții Publice într-o zi (atunci când autoritatea/entitatea stabilește un singur termen limită), sau, după caz, în două zile diferite (atunci când autoritatea/entitatea stabilește două termene limită).**

II.2. Cum recomandăm să fie răspunsul autorității/entității contractante?

- clar, complet, fără ambiguități
- să nu conțină trimiteri la identitatea operatorului economic care a solicitat clarificarea;
- încărcat în SEAP cu semnătură electronică;
- să nu afecteze indicatorii principali privind rezultatele contractului, să nu conducă la restrângerea concurenței și să nu aducă schimbări în ceea ce privește operatorii economici cărora li se adresează documentația de atribuire inițială;
 - să nu genereze modificări substanțiale ale criteriilor de calificare sau selecție prin extinderea sau suplimentarea acestora, având ca efect limitarea concurenței sau favorizarea anumitor operatori economici;
 - să nu genereze schimbări ale criteriilor de atribuire/factorilor de evaluare.

Sunt de evitat răspunsurile formale prin intermediul cărora nu se oferă detalii lămuritoare ci autoritatea/entitatea contractantă își reconfirmă poziția prin trimitere la informațiile din documentație, atunci când acestea sunt vădit neclare!

În schema prezentată mai jos, se regăsesc determinate, cu titlu de exemplu, **termenele din perioada solicitărilor de clarificări** de la publicarea documentației de atribuire până la depunerea ofertelor aplicabile în **procedura de licitație deschisă**², pentru cazul în care autoritatea/ entitatea contractantă alege varianta cu două termene, astfel:

TLDO = Termenul limită pentru depunerea ofertelor - se stabilește în funcție de obiectul, natura și complexitatea contractului.

² Termenele necesare ANAP pentru efectuarea controlului ex-ante nu sunt incluse în exemplul prezentat

Z 30 = Ziua 30 - Data limita minimă pentru depunerea ofertelor (art. 74 alin. (1) din Legea nr. 98/2016).

TLDO – 3 zile - În cazul în care emite erată, este obligatorie publicarea acesteia cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de TLDO (art. 55 HG 395/ 2016).

TLRC1 și TLRC 2 = Termenele limită până la care AC formulează răspunsurile consolidate la solicitările de clarificări (art. 160 alin. (2) din Legea nr.98/2016).

TLDO – 10 zile = AC publică al doilea răspuns consolidat la solicitările de clarificări, cu cel puțin 10 zile înainte de TLDO Z 30 (art. 161 alin.(1) din legea nr.98/2016).

TLSC = Termenul limită până la care se pot solicita clarificări de către operatorii economici (art. 160 alin. (1) Legea nr.98/2016).

TLDO – X zile = $TLRC 1 < X < TLRC 2$

TLDO – Y zile = $Z1 < Y < TLRC 1$. AC publică primul răspuns consolidat la solicitările de clarificări.

Z 1 = Ziua 1 – Data transmiterii spre publicare în JOUE a anunțului de participare.

Autoritățile/entitățile contractante trebuie să ia în considerare toate solicitările de clarificare transmise în termen, aferente procedurii de atribuire în cauză și să răspundă fără echivoc la toate întrebările/informațiile suplimentare solicitate, întrucât răspunsul autorității/entității contractante, precum și clarificarea cu privire la conținutul documentației de atribuire reprezintă acte administrative.

Printr-o clarificare formulată concis și la obiect, pe înțelesul tuturor, se pot elimina ulterior orice neclarități/neconcordanțe în procesul de evaluare a ofertelor/ candidaturilor, precum și a eventualelor contestații din perioada alocată de la momentul publicării documentației de atribuire până la termenul limită de depunere oferte/ candidaturi.

În practică, nu de puține ori, identificăm și situații în care autoritatea/entitatea contractantă primește solicitări de clarificări și după expirarea termenului/termenelor limită sau chiar în ziua/zilele limită, astfel că elaborarea și transmiterea răspunsului conform calendarului prestabilit, a afectat bunul mers al procedurii de atribuire.

Cum procedăm?

Așa cum rar o ofertă poate fi perfectă putem să admitem că și documentațiile sunt perfectibile!

Dacă autoritatea/entitatea contractantă decide totuși să răspundă la întrebările adresate după data limită a termenului/termenelor precizat(e) în documentația de atribuire, atunci aceasta trebuie să se asigure că sunt îndeplinite următoarele condiții ce se dezvoltă din prevederile **art. 55 (2)** și ale **art.27 (2)** din Anexa la HG nr.395/2016:

- răspunsurile sunt primite de ofertanți înainte de termenul de depunere a ofertelor;
- răspunsul nu modifică substanțial informațiile din documentația de atribuire;
- răspunsul nu afectează pregătirea ofertelor;
- răspunsul nu conduce la necesitatea publicării unei erate.

Deși, potrivit practicii **Consiliului Național pentru Soluționarea Contestațiilor** – nu se poate reține culpa autorității în a nu răspunde solicitărilor primite după expirarea termenului/termenelor în măsura în care operatorului economic îi revine obligația de a le respecta, trebuie să admitem că și în lipsa unei reglementări explicite, ori de câte ori prin aceste solicitări „întârziate” se aduc la suprafață erori/neclarități/neconcordanțe ale documentației, o autoritate/entitate contractantă diligentă ar trebui să ia toate măsurile de îndreptare a erorilor semnalate, întrucât scopul procedurii este încheierea și implementarea cu succes a contractului de achiziție publică.

Atragem atenția asupra faptului că, ulterior depunerii ofertelor, nu este posibilă adoptarea de măsuri corective asupra documentației de atribuire, autoritatea/entitatea contractantă regăsindu-se fie în circumstanțe de anulare a procedurii, fie de contestare a deciziilor sale.

II.3. Măsuri de gestionare eficientă a răspunsurilor la clarificări

Autoritățile / entitățile contractante, atunci când primesc solicitări de clarificări de la operatorii economici în etapa de derulare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică până la termenul/termenele stabilit(e) pentru solicitarea de clarificări, prin intermediul departamentelor/compartimentelor/ persoanelor cu atribuții în domeniul achizițiilor și/sau după caz, în colaborare cu consultanții /experții în domeniu, funcție de natura, complexitatea și volumul acestora, pot acționa în următoarele moduri:

- Să păstreze forma inițială a documentației, fără a lua în considerare cele solicitate de operatorii economici și să argumenteze obiectiv acest fapt în răspunsul la clarificare;
- Să modifice acea parte a documentației de atribuire care face obiectul clarificărilor, dacă se impune acest lucru;
- Să completeze partea din documentația de atribuire care face obiectul clarificărilor, dacă este cazul;
- Să prelungească termenul până la depunerea acestora ofertelor, prin transmiterea unui anunț de tip erată, în cazul în care modificările/completările documentației impun o perioadă mai lungă de timp în vederea pregătirii ofertelor,

O gestiune eficientă a răspunsurilor la solicitările de clarificări presupune pregătirea prealabilă a proiectului de răspuns după fiecare set de întrebări primite, astfel încât, nu doar în intervalul de timp alocat pentru a răspunde solicitărilor de clarificări să pună accentul pe elaborarea răspunsului consolidat, ci pe întreaga perioadă de la primirea fiecărei întrebări. Astfel, la împlinirea termenului limită până la care se pot solicita clarificări de către operatorii economici, autoritatea/entitatea contractantă va fi pregătită cu o mare parte din răspunsuri, urmând să le **ordoneze/grupeze pentru a putea fi urmărite cu ușurință**.

Întrucât prin răspunsurile autorității/entității contractante la solicitările de clarificări, se pot genera modificări/completări/amendamente ale documentației de atribuire sau modificări ale informațiilor publicate în anunțul de participare, recomandăm celor ce primesc solicitările de clarificări și elaborează răspunsurile la clarificările operatorilor economici, pe lângă respectarea prevederilor cadrului legal al achizițiilor, adoptarea practicilor oferite în cadrul Ghidului online disponibil la adresa www.anap.gov.ro – secțiunea nr. 11 - *Primirea solicitărilor de clarificare și transmiterea răspunsurilor la solicitările de clarificare*.

III. Solicitățile de clarificări la conținutul ofertelor și a documentelor însoțitoare

Din perspectiva autorităților/entităților contractante, în etapa de evaluare, perioada de clarificare a ofertelor este apreciată ca fiind complexă, întrucât bariere precum lipsa exercițiului și teama de a greși cauzată de necunoașterea anumitor domenii de activitate, transformă această nevoie de explicații suplimentare în situații care pot genera confuzii și/sau interpretări eronate care pot conduce la rezultate nedorite sau la luarea unei decizii ineficiente în procesul de atribuire.

Potrivit cadrului legal în materia achizițiilor, comisiei de evaluare i-au fost stabilite, de la momentul vizualizării ofertelor/candidaturilor până la momentul aprobării raportului procedurii, atribuții de verificare a modului de îndeplinire a criteriilor de calificare/selecție, a conformității propunerii tehnice și financiare ale ofertelor depuse de către ofertanți/candidați, printre care se regăsesc:

- Dreptul de a solicita într-un anumit termen ofertanților/candidaților clarificări și după caz completări ale documentelor deja prezentate, necesare în vederea evaluării solicitărilor de participare și/sau ofertelor;
- Obligația de a solicita ofertantului care a depus o propunere financiară aparent neobișnuit de scăzută, în raport cu lucrările, produsele sau serviciile care constituie obiectul contractului, clarificări cu privire la preț sau costuri propuse;

Comisiile de evaluare au obligația să clarifice toate aspectele, anterior considerării admisibilității sau inadmisibilității ofertei, dar numai în măsura în care clarificarea se realizează **cu respectarea principiilor prevăzute la art. 2 alin. (2) din Legea nr. 98/2016.**

Examinarea, investigarea, confirmarea informațiilor din oferte implică întodeauna o **comunicare și interacțiune** între părți.

Cum începe această comunicare? Simplu, cu întrebări.

Trebuie să recunoaștem înainte de toate că, în procesul atribuirii contractelor de achiziție, formularea întrebărilor de clarificare constituie o latură importantă din prisma comunicării, însă în raport cu activitățile și responsabilitățile specifice comisiei de evaluare, aceasta trebuie să garanteze obținerea răspunsurilor corecte și complete de la ofertanții implicați în procedură.

Îndeosebi în etapa de evaluare a propunerilor tehnice și financiare este important să știm care este rostul întrebării/întrebărilor, când e cazul să punem întrebări, cum trebuie să le formulăm pentru ca acestea să conducă spre clarificarea aspectelor și nu către manifestarea unor stări refractare și reticențe, ce pot genera conflicte sau tensiuni de lungă durată între părți.

De altfel, în activitatea comisiei de evaluare, formularea și adresarea întrebărilor au o importanță deosebită, experimentând situații în care o întrebare inadecvată a compromis o ofertă care inițial fusese apreciată ca fiind admisibilă.

Dat fiind faptul că atribuțiile comisiei de evaluare impun acțiuni de verificare a conformității dintre cerințele documentației de atribuire și oferte, potrivit **art. 134 alin. (1)** din Anexa la HG nr. 395/2016, ori de câte ori există neclarități în ofertele primite și în documentele care le însoțesc, comisia de evaluare are obligația de a stabili și solicita clarificări/completări pentru evaluarea fiecărei oferte.

Solicitările de clarificări trebuie formulate:

- corect, la obiect;
- fără amiguități;
- clare, precise și întemeiate;
- pe înțelesul celui cărui/căror i/li se adresează;
- fără a induce un răspuns care să îi creeze un avantaj/ dezavantaj unui ofertant în favoarea/ defavoarea concurenților;
- numai aceluia/acelor operator economic/operatori economici a/ale cărui/căror ofertă(e) impun(e) solicitarea de clarificări și în acord cu principiul tratamentului egal;
- oferind un timp optim de răspuns corelat cu gradul de complexitate al clarificărilor,

pentru ca autoritățile / entitățile contractante să se asigure că vor obține un răspuns documentat, detaliat, corect și real la solicitările sale de clarificări.

În conținutul solicitărilor de clarificări este indicat să se specifice modul de răspuns, respectiv de detaliere a aspectelor din oferta depusă care au generat nevoia clarificării, eventual, de confirmare a semnificației unor

termeni ai ofertei, în înțelesul membrilor comisiei de evaluare. De asemenea, comisia de evaluare poate recomanda operatorului economic să aibă în vedere ca la formularea răspunsului la solicitarea de clarificări, acesta să fie prezentat pe o anumită structură a conținutului (de ex: conținut de deviz, formă tabelară, grafic etc.) sau cu precizarea exactă a documentelor ofertei sale care confirmă/susțin îndeplinirea unor cerințe din documentația de atribuire, în cazul în care acestea nu au putut fi identificate facil în ofertă.

Cum formulăm întrebarea ?

Pornind de la interpretarea conferită termenului de „întrebare” respectiv a faptului că aceasta este alcătuită din *supoziție* (în logică ea se mai numește *presupoziție*), adică elementul din care este clar că deja cunoaștem *ceva* despre ceea ce întrebăm (*supoziție* însemnând „presupunere”) și din *incertitudine*, adică elementul care constituie subiectul propriu-zis al întrebării, se impune exemplificarea unor situații rezultate din practica specifică evaluării ofertelor.

Pentru a formula corect o întrebare trebuie să ne asigurăm în prealabil că supoziția este adevărată, întrucât în caz contrar, dacă aceasta este falsă este posibil să adresăm o întrebare greșită.

Spre exemplu, la evaluarea unei oferte pentru atribuirea unui contract de lucrări, solicitarea de clarificări privind precizarea nivelului cheltuielilor indirecte cu privire la un articol de deviz din formularul F3³ referitor la activitatea de transport, se înscrie în rândul întrebărilor greșite, întrucât acestea reprezintă cheltuieli de natura celor enumerate de Ordinul nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate și Ordinul 1826/2003, pentru aprobarea Precizărilor privind unele măsuri referitoare la organizarea și conducerea contabilității de gestiune, fiind aferente întregii activități care urmează a fi efectuate.

Întrebarea se cuvine să fie formulată exact, cât mai concret și mai clar, pentru a facilita înțelegerea și formularea răspunsului. De obicei, o întrebare generală sau evazivă implică un răspuns la fel de evaziv, fapt ce nu contribuie la lămurirea aspectelor vizate.

Spre exemplu, solicitarea unei clarificări utilizând exclusiv exprimarea „vă rugăm să clarificați modul în care urmează să realizați serviciile în graficul de prestare asumat”, fără a detalia concret elementele procesului care prezintă interes pentru autoritatea contractantă.

Nici întrebările formulate ca niște afirmații, pe care ofertantul trebuie să le confirme sau să le detalieze nu sunt în măsură să ofere răspunsuri profesionale, clarificatoare, pentru aspectele vizate.

Spre exemplu, solicitarea unei clarificări utilizând exprimarea „confirmați că ați menționat cuantumul/perioada/termenul/costul corect la capitolul/pagina/paragraful x din cadrul propunerii tehnice/financiare”.

În comunicarea dintre autoritățile/entitățile contractante și ofertanți cele mai eficiente întrebări sunt **cele explicative, de dezvoltare**, întrucât încurajează ofertanții să dezvolte răspunsul și să ofere cât mai multe informații, putând astfel să fie descoperite și clarificate detalii, nuanțe, subtilități ale propunerilor tehnice și

³ Formularul F 3 – listele cu cantități de lucrări, pe categorii de lucrări - din HG nr.907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor tehnico economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice

financiare, care să faciliteze stabilirea conformității sau după caz, a neconformității acestora cu cerințele documentației de atribuire.

În vederea asigurării unei concurențe reale, recomandăm membrilor comisiei de evaluare să manifeste prudență la stabilirea timpului alocat pentru formularea răspunsului de către ofertanți. Un termen prea scurt poate determina operatorii economici să renunțe la competiția în cauză, iar unul prea relaxat să conducă la întârzierea inutilă a procesului de evaluare.

Indiferent de constrângerile/circumstanțele ce determină comisiile de evaluare să stabilească termenele de răspuns, cum ar fi:

- volumul redus al întrebărilor de clarificare;
- existența unui număr semnificativ de oferte;
- întârzieri ale calendarului procedurii datorită depunerii de contestații;
- sentimente de antipatie față de ofertantul în cauză;
- considerentul că răspunsul nu va fi în măsură să modifice o hotărâre deja luată;

recomandăm evitarea alocării termenelor de răspuns foarte strânse!

Termenul legal de minim 1 zi lucrătoare nu va fi stabilit pentru a crea circumstanțe artificiale de respingere a unei oferte, regula obligând alocarea unui termen de răspuns la clarificări corelat cu volumul și complexitatea clarificărilor și completărilor formale sau de confirmare necesare pentru evaluarea fiecărei solicitări de participare/oferte.

Spre exemplu, când formularea răspunsului la clarificare necesită:

- *solicitări ale operatorului economic către o terță parte;*
- *integrarea într-un răspuns consolidat a unor documente suplimentare proprii și/sau externe;*

termenul de răspuns va fi stabilit asigurând un interval de timp de cel puțin 3 zile lucrătoare.

În urma primirii răspunsurilor la solicitările de clarificări, comisia evaluează informațiile și după caz, documentele suplimentare furnizate, în scopul de a verifica modul în care ofertele îndeplinesc toate cerințele, condițiile și criteriile stabilite prin anunțul de participare și documentele achiziției.

Pentru a putea fi apreciate drept potrivite/satisfăcătoare, este necesar ca răspunsurile la solicitările de clarificare să corespundă întrebării și să cuprindă informația solicitată, în caz contrar, dacă un răspuns nu satisface întrebarea, respectiv informația cuprinsă în el nu asigură clarificarea unor incertitudini, acesta va fi considerat ca fiind incorect/incomplet, oferta în cauză urmând să fie considerată inacceptabilă potrivit prevederilor art. 134 alin.(5) din anexa la HG nr.395/2016.

Ce este un răspuns corect și complet?

Pentru a fi apreciat ca fiind corect și complet, un răspuns trebuie să corespundă întrebării din punct de vedere al formei, conținutului și al volumului informației solicitate.

Spre exemplu, la o procedură de atribuire privind achiziția de servicii de pază, la o solicitare de clarificări a autorității contractante privind detalierea fiecărui element din componența tarifului unitar/oră/agent de pază, prin răspunsul său ofertantul reconfirmă nivelul tarifului inițial, în loc de a oferi informații detaliate care să demonstreze sustenabilitatea tarifului propus, adică explicitarea calculului valoric pentru tariful/oră/agent de securitate conform elementelor obligatorii stabilite prin legislația incidentă în

domeniul muncii, respectiv, cel puțin salariul minim brut pe economie, CAS, CASS, șomaj, impozit, spor pentru ore suplimentare, spor pentru lucru în zilele de repaus săptămânal și sărbători legale, spor de noapte, medicina muncii la care se adaugă costurile de conformare la cerințele cadrului de reglementare a serviciilor de Securitate private (Legea 333/2003 și HG 301/2012 (uniforme, echipament de autoapărare, echipament de comunicare, personal desemnat pentru coordonarea și controlul dispozitivului de pază, activități de instruire continuă, registre pentru activitatea de pază, alte echipamente și dotări necesare, consumabile, respectiv costuri indirecte și de administrare.

Măsuri de gestionare eficientă a răspunsurilor în perioada de clarificare a ofertelor

Gestionarea eficientă a răspunsurilor la clarificări, presupune a fi avute în vedere câteva aspecte importante, cum ar fi:

- Solicitățile de clarificare să nu implice negocieri;
- Orice solicitare de clarificare și răspunsul la aceasta trebuie transmisă prin sistemul electronic de achiziții publice;
- Membrii comisiei de evaluare trebuie să aprobe de comun acord orice solicitare de clarificare înainte de a fi transmisă ofertantului vizat;
- Schimbul corespondenței de clarificare trebuie redat în mod detaliat în raportul procedurii, fiind însoțit de o mențiune clară dacă răspunsurile primite au fost satisfăcătoare, și în caz contrar, de ce nu au fost corespunzătoare; pentru transparență, schimbul de corespondență trebuie să fie anexat procesului-verbal de evaluare (cu luarea în considerare a prevederilor Ordinului ANAP nr. 1581/2018 privind aprobarea *formulelor standard ale proceselor-verbale intermediare de evaluare aferente procedurilor de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii*);
- Clarificările din proprie inițiativă transmise de către ofertant cu privire la oferta sa, nu trebuie luate în considerare dacă nu au avut la bază o solicitare formulată de comisia de evaluare.

Practica a evidențiat următoarele circumstanțe în care devin necesare solicitările de clarificări:

- Oferta conține informații incompatibile și/sau contradictorii privind un aspect specific al ofertei;
- Detaliile ofertei sunt neclare;
- Oferta conține erori, vicii de formă, omisiuni/ abateri tehnice minore (cu încadrarea în prevederile art. 134 din Anexa la HG nr.395/2016);
- Oferta nu respectă cerințele de formă enunțate în documentația de atribuire.

III.1 Etapa de verificare a garanției de participare

Solicitățile pot să aibă doar caracterul :

- unei clarificări formale cu privire la informațiile cuprinse în instrumentul de garantare încărcat în SEAP (suma, valabilitatea, după caz, corespondența acestuia cu valoarea estimată a fiecărui lot, condițiile de executare impuse prin lege);
- unei confirmări conform căreia suma aflată la dispoziția autorității contractante în contul său propriu, este aferentă garanției constituită prin virament sau depunere numerar, pentru participare la procedura în cauză.

III.2 Etapa de analiză a conținutului DUAE

În această etapă pot interveni următoarele situații:

➤ inadvertențe de formă ale informațiilor cuprinse în secțiunile DUAE, atât ale ofertantului/candidatului, cât și ale subcontractantului/terțului susținător, în raport cu care există posibilitatea de a solicita clarificări;

➤ inadvertențe de fond, respectiv erori / omisiuni ale informațiilor, în raport cu care nu există posibilitatea de a solicita clarificări.

Posibilitatea de a solicita clarificări cu privire la DUAE atașat ofertei/candidaturii este rezervată inadvertențelor de formă apărute în completarea DUAE de către ofertanți/candidați, comisia de evaluare solicitând clarificări în scopul lămuririi unor aspecte determinate de existența unor neconcordanțe între informațiile prezentate în cadrul DUAE, numai în condițiile în care informațiile sunt susținute de alte precizări existente la nivelul aceluiași DUAE sau a DUAE depus de subcontractant/terț susținător/asociat.

În contextul celor de mai sus, și o eventuală lipsă a acordului de subcontractare și/sau de asociere și/sau a angajamentului ferm al terțului susținător reprezintă o inadvertență de formă ce poate fi clarificată/completată, întrucât apreciem că nu crează premisele încălcării tratamentului egal.

Situațiile în care sunt identificate inadvertențe de formă cu privire la DUAE prezentat în cadrul ofertei/solicitării de participare și care au condus la clarificarea unor informații, obligă la transmiterea de către ofertanți/candidați, a unui DUAE revizuit.

Situațiile care conduc la respingerea ofertei/candidaturii fără posibilitatea de a solicita clarificări privind DUAE vizează inadvertențe de fond, respectiv reprezintă acele informații completate de către ofertanți/candidați care nu confirmă îndeplinirea **preliminară** a cerințelor minime de calificare/selecție.

Spre exemplu, la analiza informațiilor cuprinse în DUAE, comisia de evaluare identifică faptul că un ofertant nu a completat o secțiune din cadrul DUAE. Este fără îndoială că o astfel de ofertă se află sub incidența dispozițiilor art.137 alin.2 lit.b din Anexa la H.G. nr. 395, neputând fi clarificată întrucât este vorba despre o lipsă a unor informații ce trebuiau evidențiate în conținutul DUAE și nu despre informații existente ce ar fi permis clarificarea.

III.3 Etapa de evaluare a propunerilor tehnice

Solicitările pot să aibă doar caracterul unei clarificări minore cu privire la informațiile deja depuse de ofertant. În anumite circumstanțe, există o obligație de a solicita ofertantului să clarifice sau să completeze documentele prezentate. Această obligație se aplică în cazul în care textul ofertei este vag sau neclar însă circumstanțele sugerează că această ambiguitate poate fi explicată cu ușurință sau eliminată.

Spre exemplu, în cazul unei confirmări cu caracter general a îndeplinirii unor cerințe tehnice, devine necesară solicitarea de clarificări punctuale cu privire la cerința în cauză.

În acest caz, continuarea procedurii și excluderea ofertantului fără solicitarea prealabilă de clarificări sau, după caz, de depunere a unor documente suplimentare, expune autoritatea contractantă la un risc crescut de contestare.

Atenție! Solicitățile de clarificare nu pot, spre exemplu, să permită corectarea unor abateri tehnice de la specificațiile minime obligatorii din caietul de sarcini sau asumarea tardivă a îndeplinirii unor cerințe minime obligatorii.

Exemple:

1. În cazul unei achiziții de echipament medical și accesoriile aferente, deși în caietul de sarcini erau precizate expres cote dimensionale maxime ale compresorului (autoritatea fiind constrânsă de spațiul limitat de montaj), comisia de evaluare a solicitat în mod eronat clarificări, considerând că abaterea privind depășirea dimensiunilor maxime ale compresorului poate fi tolerată ținând cont de faptul că cerințele minime de funcționare și calitate ale acestuia erau îndeplinite.

Această solicitare nu poate fi considerată o corectare a unei abateri tehnice minore în sensul art. 134 alin. (8) din Anexa la HG nr.395/2016, întrucât neîndeplinirea cerințelor era evidentă, fiind încadrată în prevederile în art.134 alin.(9) lit.e) din același act normativ, propunerea tehnică fiind neconformă.

2. Cazul în care un ofertant nu a precizat inițial în conținutul propunerii tehnice niciunul din termenii impuse prin caietul de sarcini (termen de garanție, termen de intervenție și de remediere a defectărilor, termen de asigurare a pieselor de schimb în perioada postgaranție), completând aceste informații în răspunsul la solicitarea de clarificări.

În acest caz, comisia de evaluare în mod eronat a procedat la solicitarea de clarificări cu privire la conținutul propunerii tehnice, întrucât orice demers al ofertantului legat de asumarea tardivă a îndeplinirii unor cerințe minime obligatorii, reprezintă o modificare de ofertă.

Prin urmare, dacă o comisie de evaluare constată că sunt necesare completări sau clarificări în legătură cu documentele justificative prezentate împreună cu ofertele, atunci aceasta poate solicita ofertanților să furnizeze asemenea clarificări. Opțiunea solicitării de clarificări aparține strict comisiei de evaluare și trebuie guvernată de principiile tratamentului egal, transparenței, nediscriminării și recunoașterii reciproce.

În conformitate cu aceste principii, solicitarea de clarificări și/sau documente justificative suplimentare, **care se referă la aceeași cerință specifică și/sau la ambiguități sau omisiuni similare**, se va formula către toți ofertanții în cauză, nefiind permisă o abordare selectivă a acestora.

În esență, trebuie reținut faptul că eventualele clarificări, detalieri, nuanțări și informații suplimentare transmise de operatorii economici ca urmare a solicitărilor comisiei de evaluare, nu trebuie să conducă la modificări ale caracteristicilor de bază ale ofertei, din considerente că acestea pot determina distorsionarea concurenței sau crearea unui avantaj suplimentar în raport cu ceilalți ofertanți. Pe de altă parte, completarea/modificarea pe parcursul evaluării ofertelor a elementelor ofertei privind factori/subfactori de evaluare reprezintă în mod cert un avantaj creat unui ofertant față de ceilalți participanți la procedură!

În ceea ce privește etapa de evaluare a propunerilor tehnice, este de înțeles faptul că în cazul unei oferte care este plină de ambiguități într-o asemenea măsură încât devine dificil de evaluat, solicitarea de clarificări nu este recomandată întrucât oferta în cauză trebuie respinsă.

Aceeași abordare de a nu solicita clarificări trebuie avută în vedere și în cazul propunerilor tehnice care urmează a fi punctate în cadrul criteriului *cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost*, care deși îndeplinesc cerințele minime obligatorii, în cadrul acestora se regăsesc informații lipsite de claritate, expresii cu caracter general, ambigue, vagi, ce constituie temei pentru acordarea unui punctaj scăzut.

Opțiunea solicitării de clarificări la propunerea tehnică trebuie exercitată cu moderație, formulată strict pentru fiecare caz în parte și cu respectarea principiilor tratamentului egal, nediscriminării și transparenței. În demersul comisiei de evaluare de a stabili oferta/ofertele câștigătoare, acest lucru nu trebuie înțeles ca fiind limitat la un număr minim/maxim de solicitări de clarificări pentru fiecare ofertă.

În cazul solicitării de clarificări la **propunerea tehnică**, comisia de evaluare va urmări numai clarificarea acelor aspecte/elemente ale ofertei/ofertelor care ridică diverse interpretări, care nu pot fi evaluate/comparate prin prisma cerințelor documentației de atribuire.

Acest demers nu trebuie să permită ofertanților adăugarea de noi elemente sau modificarea celor transmise inițial, în scopul favorizării anumitor ofertanți sau să creeze premise artificiale de respingere ca inacceptabile a anumitor oferte.

Note de bune practici:

Cererea de clarificare a unei oferte, poate interveni numai după ce comisia de evaluare a luat cunoștință de ansamblul tuturor ofertelor și trebuie, în principiu, să fie adresată în mod echivalent tuturor ofertanților care se află în aceeași situație și trebuie să privească toate punctele ofertei care impun o clarificare. În plus, această cerere nu poate conduce la prezentarea de către un anumit ofertant a ceea ce în realitate ar fi o nouă ofertă. De regulă, în practică, ori de câte ori sunt în prezența unei împrejurări care potrivit legislației în materia achizițiilor publice facilitează apelarea la acest mijloc de verificare a conformității ofertelor și a documentelor însoțitoare depuse în cadrul unei proceduri de atribuire, comisiile de evaluare devin ezitante în ceea ce privește luarea deciziei de a solicita clarificări ofertanților în scopul corectării/ajustării informațiilor prezentate, optând mai degrabă pentru o decizie de excludere a anumitor ofertanți din cadrul procedurii de atribuire, fără clarificarea prealabilă a erorilor/omisiunilor.

În mod similar, respingerea ofertei fără a solicita clarificarea ei în detaliu, chiar dacă aceasta este singura ofertă înregistrată în procedura de atribuire sau solicitarea de clarificări doar în mod formal, fără a urmări în fapt lămurirea aspectelor în divergență cu cerințele documentației raportat la înscrisurile/răspunsurile transmise de ofertanți, reprezintă practici defectuoase și neproductive care nu corespund scopului de a atribui contractul de achiziție publică în cauză.

Este o practică bună de a specifica în termeni clari în documentația de atribuire cerințele și formalitățile procedurale cu caracter obligatoriu. O listă de verificare a conformității cu cerințele/formalitățile procedurale poate fi inclusă în Instrucțiunile pentru ofertanți, care ulterior poate să fie utilizată de către comisia de evaluare în timpul verificării respectării cerințelor formale.

Aceste formalități/cerințe procedurale ar putea include, spre exemplu, prezentarea ofertelor în limba specificată, existența semnăturii electronice a ofertei și a documentelor însoțitoare, s.a.

În principiu, corectarea ofertelor în astfel de cazuri nu ar conduce la un abuz. Din contră, ar fi ineficientă respingerea unei oferte pentru motivul că aceasta nu a satisfăcut unele formalități procedurale/ cerințe minore.

Spre exemplu, respingerea unei oferte pe motivul neprezentării unui document, deși acesta a fost prezentat în limba engleză și atestă indubitabil îndeplinirea cerinței de calificare, fără a solicita clarificări în scopul remiterii documentului în cauză, tradus în limba română.

III.4 Etapa de evaluare a propunerilor financiare

Nu putem stabili neconformitatea unei oferte **fără a lămuri o neconcordanță**, motivând crearea unui avantaj suplimentar în raport cu ceilalți ofertanți, atunci când, spre exemplu, există diferențe:

- între propunerea financiară și propunerea tehnică legată de menționarea a două procente diferite de produse derivate ce urmează a fi furnizate;

sau,

- între ofertele de preț ale furnizorilor și prețurile incluse în oferta operatorului economic;

sau,

- între conținutul formularelor/centralizatoarelor de preț publicate de autoritatea contractantă și cele completate și depuse de către ofertant.

Potrivit legislației, în cazul solicitării de clarificări cu privire la **propunerea financiară**, comisia de evaluare va urmări numai clarificarea acelor aspecte/elemente care reprezintă omisiuni/vicii de formă astfel încât modificările operate să :

- fie susținute în mod neechivoc de sensul și de conținutul altor informații existente inițial prezentate de ofertant
- nu fie susceptibile de a produce un avantaj incorect în raport cu ceilalți participanți la procedura de atribuire.

În privința **erorilor aritmetice**, corectarea elementelor propunerii financiare, implicit a prețului total al ofertei, prin refacerea calculelor aferente, are la bază solicitarea expresă a comisiei de evaluare, aceste aspecte putând fi clarificate cu respectarea principiilor prevăzute în lege.

Prin urmare, răspunsul la o cerere de corectare a erorilor aritmetice identificate în propunerea financiară are ca efect o modificare a conținutului acesteia, fără a afecta admisibilitatea ofertei, cu excepția cazului în care ofertantul prin răspunsul său, nu este de acord cu îndreptarea erorilor aritmetice.

Clarificarea unei propuneri financiare aparent neobișnuit de scăzută în raport cu lucrările, produsele sau serviciile care constituie obiectul achiziției

În legătură cu punerea în practică a prevederilor legislative referitoare la evaluarea propunerilor financiare aparent neobișnuit de scăzute, prezentăm în cele ce urmează un extras din **Comunicarea Comisiei C (2019) 5494 din 24.07.2019 - Orientări privind accesul ofertanților și al bunurilor din țările terțe pe piața achizițiilor publice din UE**

”Potrivit art. 69 din Directiva 2014/24/UE

(1) *Autoritățile contractante solicită operatorilor economici să explice prețul sau costurile propuse în ofertă, în cazul în care ofertele par a fi anormal de scăzute în raport cu lucrările, produsele sau serviciile respective.*

(2) *Clarificările menționate la alineatul (1) se pot referi în mod concret la:*

(a) *aspectele economice ale procesului de producție, ale prestării serviciilor sau ale metodei de construcție;*

(b) *soluțiile tehnice adoptate sau condițiile excepțional de favorabile de care dispune ofertantul pentru furnizarea produselor sau a serviciilor, sau pentru execuția lucrărilor;*

(c) *originalitatea lucrărilor, a produselor sau a serviciilor propuse de ofertant;*

(d) *respectarea obligațiilor menționate la articolul 18 alineatul (2);*

(e) *respectarea obligațiilor menționate la articolul 71;*

(f) *posibilitatea ca ofertantul să obțină un ajutor de stat.*

(3) *Autoritatea contractantă evaluează informațiile furnizate prin consultare cu ofertantul. Ea poate respinge oferta numai atunci când dovezile furnizate nu justifică în mod satisfăcător nivelul scăzut al prețului sau al costurilor propuse, ținând seama de elementele menționate la alineatul (2). Autoritățile contractante*

resping oferta atunci când constată că aceasta este anormal de scăzută deoarece nu respectă obligațiile aplicabile menționate la articolul 18 alineatul (2).

Pentru cumpărătorii publici, identificarea, investigarea și respingerea ofertelor anormal de scăzute reprezintă un mijloc de asigurare a unor condiții de concurență echitabile.

La elaborarea caietului de sarcini, cumpărătorii publici trebuie să acorde atenția cuvenită prețului sau costurilor preconizate ale bunurilor sau serviciilor. Estimarea cumpărătorului public va trebui să ia în considerare toate criteriile stabilite în documentele de licitație, inclusiv cerințele de executare a contractului, precum și criteriile de selecție și de atribuire.

Un calcul minuțios înainte de lansarea procedurii de achiziție va evita apariția dificultăților într-o etapă ulterioară. Informațiile cuprinse în documentele de licitație referitoare la ordinul de mărime, inclusiv în termeni monetari, pe care cumpărătorul public le preconizează, reprezintă pentru ofertanți un bun indicator al nivelului de calitate așteptat și vor evita primirea unor oferte necorespunzătoare.

După primirea ofertelor, cumpărătorul public va trebui să evalueze dacă ofertele par a fi fost calculate în mod rezonabil. De exemplu, prețul sau costurile incluse într-o ofertă se pot abate de la prețul sau costurile oferite de alți ofertanți sau de la propria estimare a cumpărătorului public, fără însă a prezenta nicio particularitate în comparație cu alte oferte care să justifice în mod clar diferența. Cumpărătorii publici se pot îndoi că oferta este sustenabilă din punct de vedere economic și că poate fi onorată în conformitate cu cerințele din caietul de sarcini și cu obligațiile legale aplicabile sau dacă oferta este anormal de scăzută.

Cunoașterea prețurilor practicate

Cunoștințele referitoare la piață sunt esențiale

Cunoașterea prețurilor practicate în cadrul unor achiziții anterioare constituie un avantaj

Consultarea specialiștilor și a altor autorități/entități contractante poate fi altă sursă de informare

Identificarea ofertelor anormal de scăzute

Directivile nu prevăd o definiție a ceea ce constituie o ofertă anormal de scăzută și nici metode specifice de calculare a pragului de anomalie. Unele state membre au stabilit metode voluntare sau obligatorii. Statele membre sunt libere să stabilească norme sau metode naționale care să fie utilizate pentru identificarea ofertelor suspectate a fi anormal de scăzute, cu condiția ca aceste norme să fie obiective și nediscriminatorii⁴. Acestea pot aplica metode aritmetice, pe baza unei evaluări a abaterii unei oferte de la prețul mediu al tuturor ofertelor⁵, sau de la valoarea achiziției estimată de cumpărătorul public. O metodă valabilă poate consta, de asemenea, în referirea la diferența dintre prima și cea de a doua cea mai scăzută ofertă. Aceste norme pot include praguri procentuale specifice care trebuie aplicate pentru identificarea ofertelor anormal de scăzute. În cazul în care legislația națională nu a stabilit o metodă, cumpărătorii publici pot stabili ei înșiși metode transparente și nediscriminatorii.

Ofertele pot părea anormal de scăzute în raport cu oricare dintre parametrii relevanți și cu criteriile de atribuire. Acest lucru se poate întâmpla, de exemplu, dacă raportul dintre calitatea oferită și preț este suspect.

⁴ A se vedea punctul 68 din hotărârea pronunțată în cauzele conexe C-285/99 și C-286/99, Impresa Lombardini SpA.

⁵ O astfel de comparație „relativă” (care include toate ofertele depuse) poate fi preferabilă în cazul în care numărul de oferte primite este suficient, deoarece o astfel de comparație ar putea să reflecte cel mai bine condițiile pieței.

În cazul în care un cumpărător public primește o ofertă suspectată a fi anormal de scăzută, acesta are obligația legală de a solicita operatorului economic în cauză o explicație a prețului oferit⁶. Cumpărătorul public nu poate respinge o ofertă fără a oferi operatorului economic ocazia de a explica și justifica prețul. Acest lucru se aplică și metodelor aritmetice utilizate pentru identificarea ofertelor suspecte. Astfel de metode nu permit respingerea imediată fără investigație.

Identificarea ofertelor anormal de scăzute

ANALIZAȚI TOȚI PARAMETRII OFERTEI

Oferta pare să fie calculată în mod rezonabil?

Poate ofertantul să facă ceea ce propune pentru prețul pe care îl propune?

Există o metodă în țara mea, care ajută la identificare, examinare și evaluare?

Nu sunteți convins că oferta este solidă?

Investigarea ofertelor anormal de scăzute

În general, cumpărătorii publici ar trebui să solicite operatorului economic să demonstreze soliditatea practicilor sau a ipotezelor tehnice, economice sau juridice care stau la baza ofertei. Pentru a putea evalua explicațiile furnizate de ofertant, cumpărătorii publici ar trebui să solicite toate detaliile pe care le consideră adecvate⁷. În special, jurisprudența impune cumpărătorilor publici să solicite în scris informații cu privire la elementele ofertei suspectate de anomalii, care au generat îndoieli din partea cumpărătorului public în cazul respectiv⁸. Aceștia ar trebui să acorde o atenție deosebită capacității ofertantului de a îndeplini toate cerințele documentelor de licitație, inclusiv cerințele referitoare la achizițiile publice ecologice și responsabile din punct de vedere social, la prețul oferit.

În principiu, cumpărătorii publici pot solicita informații cu privire la toate problemele pe care le consideră relevante pentru evaluarea nivelului prețului sau costului propus. Conform directivei, aceste probleme pot include aspecte privind economia procesului de fabricație, inclusiv baza pentru costul oferit pe întreaga durată a ciclului de viață, soluțiile tehnice sau originalitatea ofertei⁹. Lista acestor aspecte nu este exhaustivă.

Cumpărătorii publici sunt, de asemenea, încurajați¹⁰ să cerceteze dacă oferta respectă obligațiile aplicabile în domeniul mediului, social și al muncii instituite prin dreptul Uniunii, prin dreptul național, prin acorduri colective sau prin dispozițiile internaționale de drept în domeniul mediului, social și al muncii enumerate în anexa X¹¹. Aceste obligații se aplică în mod direct, indiferent de includerea acestora în documentele de licitație.

Explicațiile solicitate din partea ofertantului se pot referi și la practici comerciale potențial neloiale, precum existența subvențiilor străine sau a dumpingului care denaturează piața internă. La cercetarea practicilor comerciale neloiale, cumpărătorii publici ar trebui să acorde o atenție deosebită ofertelor care prezintă bunuri sau servicii din țări terțe ale căror prețuri și costuri pot fi denaturate printr-o finanțare garantată de stat.

⁶ CJUE, cauzele conexe C-285/99 și C-286/99, punctele 43 și 73.

⁷ CJUE, cauzele conexe C-285/99 și C-286/99, punctele 43 și 55.

⁸ CJUE, cauzele conexe C-285/99 și C-286/99, punctul 51.

⁹ Articolul 69 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE.

¹⁰ Articolul 69 alineatul (2) litera (d) și articolul 69 alineatul (3).

¹¹ Articolul 18 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE.

Existența unui sprijin financiar din partea unui stat străin ar putea face parte din evaluarea globală a viabilității ofertei.

Ofertantul trebuie să furnizeze toate dovezile necesare pentru a oferi o explicație suficientă. Acestea pot include informații detaliate însoțite de documentația corespunzătoare cu privire la procesul de producție, la instalații, la condițiile sociale, la certificate, la standarde de mediu etc. Motivele furnizate de ofertant pentru a justifica viabilitatea ofertei trebuie să respecte termenii ofertei inițiale¹². În acest sens, cumpărătorii publici nu ar trebui să se limiteze la a solicita ofertanților declarații pe proprie răspundere conform cărora aceștia vor respecta aceste obligații.

În procesul de investigare, cumpărătorul public poate adresa întrebări suplimentare, în special pentru a aprecia dacă informațiile furnizate sunt autentice. De asemenea, ofertantul poate fi invitat să furnizeze detalii suplimentare referitoare la chestiunile și aspectele pe care cumpărătorul public nu le-a identificat în solicitarea sa inițială dar care au apărut ca urmare a evaluării informațiilor furnizate.

Investigarea ofertelor anormal de scăzute

SOLICITAREA DE INFORMAȚII DE LA OFERTANT

EXEMPLE:

Cum a calculat ofertantul prețurile și costurile în ansamblu?

Cum a ajuns ofertantul la un anumit preț pentru un anumit element?

Prețul permite îndeplinirea tuturor cerințelor legale și contractuale?

Prețul permite îndeplinirea tuturor standardelor obligatorii în materie de muncă și de mediu?

Cum este finanțată oferta? Este calculul fiabil?

Nu ezitați să solicitați orice informații pe care le considerați relevante.

Solicitați dovezi concrete.

Nu sunteți convins de explicația ofertantului?

Respingerea ofertelor anormal de scăzute

Autoritatea/entitatea contractantă poate respinge o ofertă, fără a fi nevoit să justifice acest lucru, atunci când, în ciuda dovezilor colectate, nu este convins de faptul că ofertantul va putea executa contractul la prețul sau costul oferit și în conformitate cu documentele de licitație și cu toate obligațiile legale aplicabile.

Decizia se poate baza pe un singur element sau pe o combinație de factori, inclusiv pe respectarea standardelor de muncă și de mediu și pe faptul de a fi beneficiat sau nu de ajutor de stat, ceea ce conduce la aprecierea finală a cumpărătorului public.

În conformitate cu articolul 69 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE, cumpărătorii publici sunt obligați să respingă o ofertă în cazul în care stabilesc că prețul sau costurile anormal de scăzut(e) oferit(e) rezultă din nerespectarea de către ofertant a legislației Uniunii sau a legislației naționale obligatorii, a acordurilor colective sau a prevederilor internaționale din domeniul social, al muncii sau al mediului [articolul 18 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE coroborat cu anexa X la directivă – a se vedea deja mai sus la secțiunea 2].

¹² TPI, cauza T-422/11, Computer Resources International, punctul 87.

Respingerea ofertelor anormal de scăzute

TREBUIE SĂ FIȚI CONVINS

Ofertantul trebuie să dovedească soliditatea ofertei sale.

A reușit ofertantul acest lucru pentru toate aspectele pe care le-ați solicitat?

Considerați că ofertantul poate îndeplini TOATE cerințele CONTRACTUALE pentru prețul propus?

Dacă aveți încă îndoieli întemeiate, puteți respinge oferta

Dacă ați stabilit că oferta este anormal de scăzută deoarece nu respectă obligațiile legale prevăzute la articolul 18 alineatul (2) din Directiva 2014/24, aceasta trebuie respinsă

În plan practic

Oferte anormal de scăzute

Cumpărătorii publici trebuie să verifice dacă o ofertă este robustă din punct de vedere financiar sau dacă este anormal de scăzută.

Cumpărătorii publici trebuie să se intereseze la ofertant. Ei pot adresa toate întrebările pe care le consideră relevante.

Dacă nu sunt convingși de viabilitatea financiară a ofertei, ei pot să o respingă.

III.5 Etapa de evaluare a documentelor depuse în scopul verificării cerințelor din DUAE

Comisia de evaluare nu poate solicita prin clarificări orice informații și/sau documente suplimentare , scopul solicitării de clarificări fiind bine determinat: demonstrarea îndeplinirii cerințelor stabilite prin criteriile de calificare și selecție. Prin urmare, solicitarea de clarificări este subordonată prevederilor documentației de atribuire, neputând adăuga la cerințele deja stabilite prin aceasta.

Cu alte cuvinte, comisia de evaluare nu poate solicita ofertanților clarificări cu privire la informațiile cuprinse în DUAE ce nu își găsesc corespondent în cerințele documentației de atribuire, pentru a crea în mod artificial premisele respingerii acestora.

Spre exemplu, o autoritate contractantă a solicitat în completarea listei privind principalele echipamente, mijloace fixe și laboratoare propuse ca fiind necesare pentru prestarea serviciilor, detalierea modului în care se va asigura prestarea serviciilor cu utilajele prezentate în ofertă.

La nivelul documentației de atribuire, s-a solicitat demonstrarea îndeplinirii cerinței prin prezentarea unei declarații referitoare la echipamentele tehnice, respectiv prin completarea unui formular agreat de autoritatea contractantă. Prin urmare, prin solicitarea de clarificări nu se poate impune o altă cerință suplimentară, cum ar fi detalierea modului în care se va asigura prestarea serviciilor.

Principial, autoritățile contractante au obligația ca prin solicitări de clarificări să se asigure asupra îndeplinirii/neîndeplinirii cerințelor de calificare de către operatorii economici participanți la procedură **și să accepte toate documentele relevante** care pot determina o decizie corectă. Interesul oricărei autorități contractante este de a se edifica asupra situației reale privind îndeplinirea/neîndeplinirea cerințelor de calificare prin solicitări de clarificări temeinice și nu de a căuta circumstanțe de încadrare în categoria ofertelor inacceptabile.

Solicitarea de clarificări necesită o abordare diferită de la caz la caz, precum și o evaluare atentă a circumstanțelor particulare !

Cauza C-42/13, Cartiera dell'Adda

Autoritatea contractantă CEM Ambiente a lansat, prin intermediul unui anunț de participare public, o procedură de atribuire în vederea încheierii unui contract de concesiune de hârtie și de carton provenind din colectarea selectivă a deșeurilor solide municipale pentru perioada 1 aprilie 2011-31 martie 2014. În documentația de atribuire s-au prevăzut o serie de motive de excludere de la participarea la procedura de atribuire, printre acestea figurând caracterul incomplet sau necorespunzător al unuia dintre documente și/sau al uneia dintre declarațiile echivalente care vizează să demonstreze respectarea cerințelor generale și speciale, excepție făcând cazurile de neregularitate pur formale, care pot fi remediate și care nu sunt decisive pentru aprecierea ofertei.

Autoritatea contractantă a exclus operatorul economic ATI de la procedura de atribuire menționată pe motiv că oferta acestei asocieri nu conținea declarația referitoare la domnul Galbiati, indicat ca director tehnic al asocierii, declarație care să ateste lipsa oricărei proceduri penale pendinte sau a oricărei condamnări definitive împotriva acestuia.

Astfel, autoritatea contractantă a fost obligată să excludă de la o procedură de atribuire un ofertant care a omis să declare în cererea sa de participare, că o persoană identificată drept directorul său tehnic nu face obiectul unei proceduri sau al unei condamnări în sensul dispoziției naționale menționate, chiar dacă acest ofertant este în măsură să demonstreze, pe de o parte, atribuirea din eroare a calității de director tehnic acestei persoane și, pe de altă parte, faptul că aceasta din urmă îndeplinea în orice caz condițiile pentru a prezenta declarația solicitată.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene precizează că Directiva nu se opune excluderii unui ofertant din cauza faptului că nu a anexat la oferta sa o declarație echivalentă privind persoana desemnată drept director tehnic în această ofertă. În special, în măsura în care autoritatea contractantă consideră că această omisiune nu constituie o neregularitate pur formală, aceasta nu poate permite respectivului ofertant să remedieze ulterior această omisiune, în orice mod, după expirarea termenului acordat pentru depunerea ofertelor. Mai mult decât atât, arată Curtea, în astfel de împrejurări, articolul 51 din directiva menționată¹³, care dispune că autoritatea contractantă poate invita operatorii economici să completeze sau să clarifice certificatele și documentele prezentate în temeiul articolelor 45-50 din aceeași directivă, nu poate fi interpretat în sensul că permite acestuia să admită rectificări ale omisiunilor care, potrivit dispozițiilor exprese ale documentelor achiziției, trebuie să conducă la excluderea ofertei.

Un caz special îl reprezintă obligația de a clarifica informațiile obținute de autoritatea contractantă și care nu sunt conținute în ofertele depuse (documente constatatoare emise de alte autorități contractante, notificări privind existența unui conflict de interese, sancțiuni ale operatorului economic obținute din surse mass media, insolvența nenotificată în certificatul constatator).

Spre exemplu, existența unui **document constatator** identificat în cadrul platformei SEAP, la rubrica „Documente constatatoare”, impune autorității contractante **să clarifice** aspectele incluse în documentul

¹³ Directiva 2004/18

În cauză, potrivit art. 166 alin. (8) din Anexa la HG nr. 395/2016, care stabilește faptul că „atunci când ia decizia de respingere a unui candidat/ofertant, pe baza unui asemenea document constatator, comisia de evaluare are obligația de a analiza dacă acesta reflectă îndeplinirea condițiilor cumulative prevăzute la art. 167 alin. ..) lit. g) din Lege”. Operatorul economic va trebui să argumenteze pe baza răspunsurilor la solicitările de clarificări că documentul constatator nu îndeplinește condițiile cumulative prevăzute de art. 167 din Legea nr. 98/2016.

În ceea ce privește operatorul economic aflat în **insolvență**, în perioada de observație, care participă la o procedură de atribuire în calitate de ofertant, comisia de evaluare, înainte de a lua decizia de excludere, **va clarifica** dacă respectivul operator economic îndeplinește cealaltă condiție prevăzută de art. 167 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 98/2016, respectiv art. 180 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 99/2016, mai precis dacă acesta a adoptat măsurile necesare pentru a întocmi un plan de reorganizare fezabil, ce permite continuarea, de o manieră sustenabilă, a activității curente. Pe de altă parte, dacă un operator economic se află în procedura falimentului, împotriva acestuia existând o sentință de intrare în faliment, acesta nu mai are posibilitatea de a participa la procedurile de atribuire, iar autoritățile/entitățile contractante au obligația de a lua măsura excluderii operatorului economic în cauză din cadrul procedurilor respective, invocând situația dată.

Excluderea operatorilor economici din cadrul procedurilor de atribuire în temeiul **art. 167 alin. (1) lit. d)** din Legea nr. 98/2016 se realizează de către comisia de evaluare numai dacă aceasta are suficiente indicii rezonabile/informații concrete pentru a considera că respectivii operatori economici au încheiat între ei **acorduri care vizează denaturarea concurenței** în cadrul și în legătură cu procedura aplicată. În sprijinul identificării unor astfel de cazuri, alin. (5) al aceluiași articol reglementează, cu titlu exemplificativ, câteva situații considerate a reprezenta argumente suficiente pentru a lua în calcul posibilitatea încheierii de către un operator economic cu alți operatori economici, a unor acorduri care vizează denaturarea concurenței.

Astfel, analizând situațiile expuse la **lit. a) - d) ale alin. (5) al art. 167** din Legea nr. 98/2016, simpla coincidență a unei adrese de domiciliu a administratorului uneia dintre firmele participante la procedură, respectiv S.C. X S.R.L., cu cea a sediului social al celeilalte firme care a depus ofertă în cadrul aceleiași proceduri, respectiv S.C. Y S.R.L., reprezintă doar un indiciu că cei doi operatori economici în cauză se cunosc, dar nu constituie un indiciu rezonabil/informație concretă că cei doi operatori economici au încheiat acorduri privind denaturarea concurenței. Chiar și în situația în care reprezentantul firmei S.C. X S.R.L. a fost membru fondator împreună cu reprezentantul actual al firmei S.C. Y S.R.L., însă în prezent reprezentantul firmei S.C. X S.R.L. nu mai are nicio implicație în cadrul societății respective, întrucât reprezentantul firmei S.C. Y S.R.L. a preluat toate acțiunile/părțile sociale, devenind unic asociat, nu constituie un indiciu rezonabil suficient pentru a considera existența unei înțelegeri anticoncurențiale.

Potrivit **art. 167 alin. (6)** din Legea nr. 98/2016, înainte de excluderea unui operator economic în temeiul prevederilor alin. (1) lit. d) ale aceluiași articol, autoritatea contractantă are obligația de a solicita în scris Consiliului Concurenței punctul de vedere cu privire la indiciile identificate care vizează denaturarea concurenței în cadrul sau în legătură cu procedura de atribuire în cauză.

Astfel, cazul în care mai mulți operatori economici care participă la aceeași procedură de atribuire nominalizează același subcontractant, nu contravine dispozițiilor legale privind regulile de participare la procedura de atribuire, dar ofertanții/candidații trebuie să fie în măsură să demonstreze, într-o manieră rezonabilă, ca urmare a unei solicitări de clarificări adresate de comisia de evaluare, faptul că regăsirea într-o asemenea situație nu reprezintă un element de natură a distorsiona competiția.

IV. Concluzii

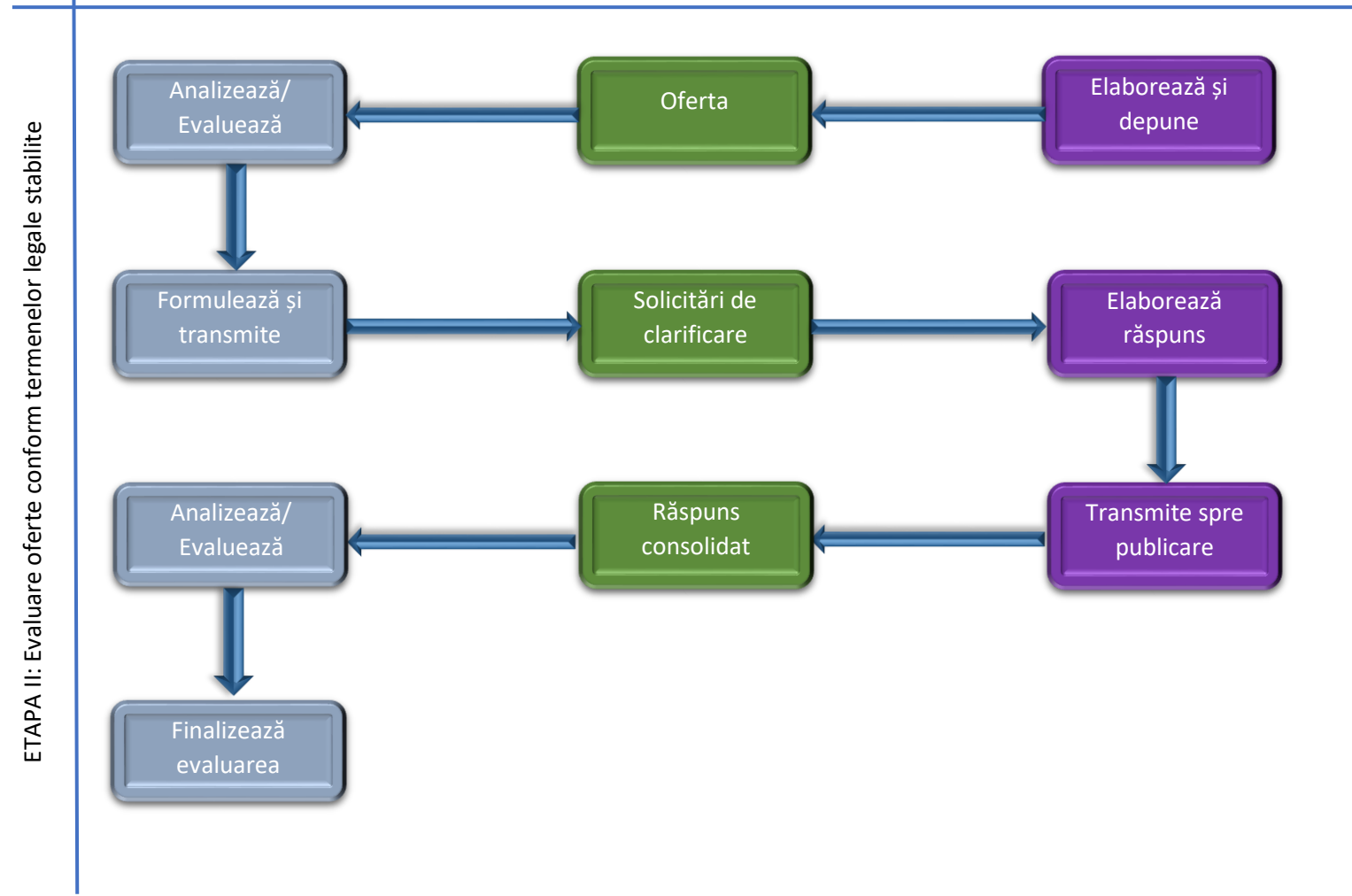
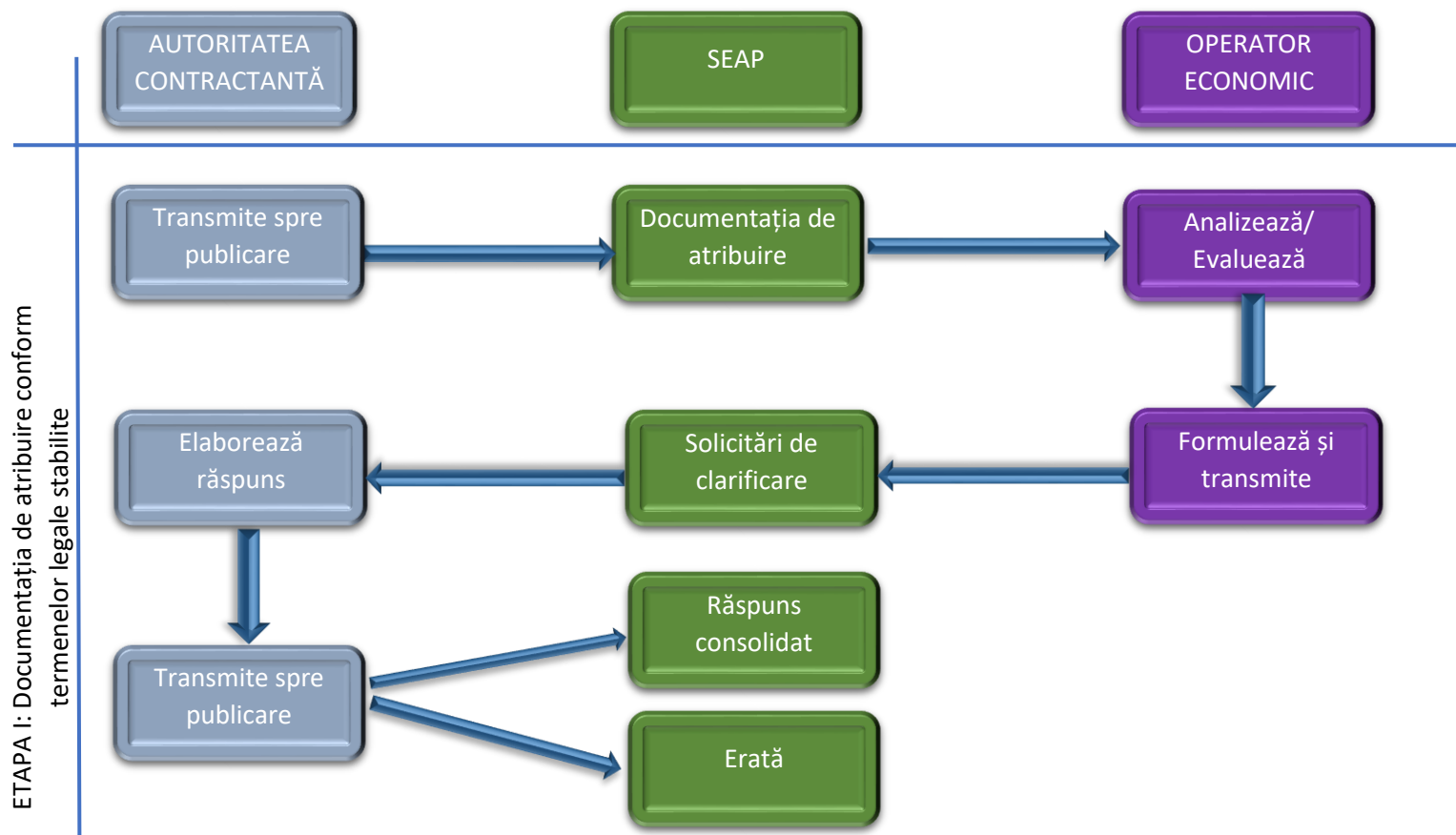
Pentru o evaluare facilă, membrii comisiei de evaluare trebuie să urmărească și să coreleze solicitările de clarificări cu răspunsurile în așa manieră încât să se asigure o gestionare optimă a documentelor și conținutul acestora în vederea eliminării unor posibile erori, depășiri ale termenelor alocate, eliminării unor oferte care ar putea fi declarate câștigătoare și implicit a eliminării a unor posibile contestații ulterioare, precum și asigurarea respectării principiilor specifice achizițiilor publice.

Jurisprudența Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor este constantă în sensul că orice decizie a autorității privind admiterea sau respingerea unei **oferte trebuie fundamentată pe o evaluare temeinică a acesteia, sub toate aspectele acesteia, și pe probe concludente**, nu pe elemente deduse din context de autoritate, care ar defavoriza un ofertant căruia trebuie să i se acorde dreptul de ași demonstra cu claritate conformitatea ofertei cu care a participat la procedură. Stabilirea caracterului (in-) acceptabil și/sau (ne) conform al unei oferte urmează a se determina ulterior primirii și examinării răspunsurilor la clarificările relevante.

În procesul de evaluare a ofertelor, în scopul respectării cadrului legal al achizițiilor, recomandăm membrilor comisiei de evaluare adoptarea practicilor oferite în cadrul Ghidului online disponibil la adresa www.anap.gov.ro – la secțiunile:

- *secțiunea nr. 17 – Solicitarea de clarificări privind informațiile prezentate în DUAE și finalizarea verificării îndeplinirii criteriilor de calificare*
- *secțiunea nr. 20 - Solicitarea de clarificări privind propunerile tehnice și finalizarea propunerilor tehnice*
- *secțiunea nr. 23 - Solicitarea de clarificări privind propunerile financiare și finalizarea propunerilor financiare*
- *secțiunea nr. 27 – Solicitarea, primirea și verificarea documentelor suport pentru demonstrarea informațiilor din DUAE*

Ca un corolar al etapelor procedurale care includ solicitările de clarificări precum și răspunsurile aferente care trebuie să fie în concordanță cu calendarul estimat al procedurii de atribuire în cauză, prezentăm schematic interacțiunile dintre autoritatea/entitatea contractantă – SEAP – operatorii economici.

DRAFT